Tweede Kamer der Staten-Generaal

2

Vergaderjaar 1989–1990

20 646 Wijziging van de Wet op het voortgezet onderwijs inzake sectorvorming en vernieuwing van het middelbaar beroepsonderwijs

Nr. 96

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN ONDERWIJS EN WETENSCHAPPEN

Aan de Vaste Commissie voor Onderwijs en Wetenschappen uit de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Zoetermeer, 4 juli 1990

Tijdens het mondeling overleg (20 646, nr. 95) over de **implementatiebrief SVM** dd. 5 april 1990 heeft de Commissie mij een aantal schriftelijke vragen van onderwijsorganisaties en schoolbesturen voorgelegd met het verzoek deze te beantwoorden. In verband met de onderhandelingen in het Georganiseerd Overleg over de zogenaamde brochure-II in het kader van S.V.M. was het niet mogelijk deze antwoorden eerder op te stellen. De betrokken ambtenaren die deze zeer intensieve onderhandelingen voerden waren tevens belast met het beantwoorden van de vragen. Bovendien hebben de bedoelde onderhandelingen in een aantal gevallen bijgedragen aan de beantwoording. Ik neem aan dat u begrip zult hebben voor deze situatie.

De onderhavige vragen zijn vanzelfsprekend gesteld naar aanleiding van de ontwerptekst van de ministeriële regeling van 14 maart jl. Inmiddels is op 11 april een definitieve ontwerp-tekst gepubliceerd. Deze wijkt op een aantal punten af van de eerder gepubliceerde tekst, in het bijzonder op het punt van de ratio's en de rendementsformule.

Veel vragen hadden juist hierop betrekking. Dit maakt beantwoording niet gemakkelijk, mede omdat niet altijd de berekeningswijze van de gegeven voorbeelden is bijgevoegd. Daardoor kan ook niet worden nagegaan of het gemelde nadelige effect ook werkelijk optreedt, dan wel door de nieuwe informatie is gecorrigeerd. De conceptregeling mbo bevat regelingen terzake van de inrichting, rechtspositie en bekostiging van het onderwijs aan SVM-scholen.

Kort en goed komt het er op neer dat de doelstellingen deregulering, meer autonomie voor de school en de mogelijkheden voor een eigen personeelsbeleid zoveel als mogelijk zichtbaar worden gemaakt in deze concept-ministeriële regeling, maar dat dit in de overgangssituatie nog niet optimaal kon worden gerealiseerd. Overigens meld ik u dat, nu het wetsvoorstel door de Eerste Kamer is aangenomen, en inmiddels in het Staatsblad is geplaatst, de Regeling mbo 1990–1991 definitief zal

014127F
ISSN 0921 - 7371
SDU uitgeverij 's-Gravenhage 1990

worden vastgesteld. Binnen enkele weken zal daartoe een publikatie in O en W-regelingen worden geplaatst.

Verschillende opmerkingen en vragen hadden betrekking op de effecten van de uitvoering van de nieuwe regelgeving op schoolniveau. Ondanks de ruime aanwezigheid van overgangsbeleid kan in een aantal gevallen een nadelig effect op onderdelen niet geheel worden vermeden. In dit kader wil ik ook wijzen op het uitvoerige overleg dat is gevoerd met de personeels- en besturenorganisaties over de nieuwe ratio's. Dit overleg, het technisch overleg naadloze aansluiting genaamd, heeft geresulteerd in een bevestiging van de overlegpartners dat er macro gezien sprake is van een naadloze aansluiting voor de bekostiging van de oude naar de nieuwe situatie. Toch wil ik de klachten die over de regeling worden geuit serieus nemen. Zo is inmiddels gebleken dat de ratio's een formatieteruggang met zich meebrengen voor het kort-m.b.o. ten gunste van de lange opleidingen. Aangezien ook ik van mening ben dat hier sprake is van een ongewenst effect, maar ik anderzijds de scholen niet wil belasten met nieuwe ratioberekeningen heb ik in overleg met het OOVO en het Georganiseerd Overleg aanpassing gepleegd die dit ongewenste effect teniet doet. Dit heeft plaatsgevonden door de rendementscorrectiefactor voor de lange opleiding aan te passen en introductie van eenzelfde factor voor de korte opleidingen.

Het hierbovenstaande impliceert dat scholen en de organisaties ten tijde van het indienen van hun vragen nog niet beschikten, c.q. konden beschikken over de juiste berekeningswijze van de overgangsformatie. Mijn indruk is dat daardoor veel misverstand is ontstaan. Naar ik verwacht zijn deze misverstanden bij het verschijnen van de eerder genoemde brochure II uit de wereld geholpen.

Ik betreur het dat er enige tijd onduidelijkheid en misverstanden bij de scholen hebben bestaan over de regelingen voor het schooljaar 1990–1991. Zoals u zult begrijpen is dit een gevolg geweest van de keuze om door middel van een overgangsregeling reeds in 1990–1991 zoveel mogelijk vooruit te lopen op de integrale invoering van SVM. Ik wil nu op de concrete vragen en aangedragen punten ingaan.

A. De brief van het bestuur van de Economische Sector Groep van 4 april 1990 aan de leden van de Vaste Commissie.

1. De E.S.G. wijst op de tegenstelling tussen de dereguleringsdoelstelling enerzijds en de gedetailleerde regeling anderzijds.

Ik heb deze vraag al mondeling beantwoord.

2. De totstandkoming van de ratio's is ondoorzichtig geweest.

De ratio's zijn voor de lange opleidingen afgeleid uit de bestaande formatiesleutels. Voor de korte opleidingen zijn de ratio's gelijkgesteld aan die van de lange opleidingen (harmonisatie leraarlessenformule) waarna versleuteling van het budget voor individuele begeleiding heeft plaatsgevonden. Deze ratio's zijn voor advies voorgelegd aan het Overlegorgaan Voortgezet Onderwijs (OOVO).

Dit heeft geleid tot de definitieve ratio's die als uitgangspunt hebben gediend voor de ratio's in de ministeriële regeling. In het zogenaamde TONA-overleg, met vertegenwoordigers van personeelscentrales, is vervolgens nagegaan of de ratio's macro niet leiden tot extra bezuiniging of verschuivingen tussen sectoren.

3. Het gegeven voorbeeld van het effect van schaalvergroting kan niet worden becommentarieerd omdat de berekeningswijze ontbreekt. Het door de E.S.G. – al of niet juist – berekende effect wordt vanzelfsprekend niet beoogd.

B. De vragen zoals deze zijn ingekomen vanuit de «VMTS».

I. ALGEMEEN

De meeste vragen worden impliciet of expliciet beantwoord danwel overbodig gemaakt in de bijgestelde tekst van de ministeriële regeling dd. 11 april 1990 en/of de zgn. brochure-II die binnenkort aan de scholen wordt toegezonden.

1. Is bij de vaststelling van de ratio's de A.D.V. verdisconteerd? Dat was niet het geval in de tekst van 14 maart en wel het geval in de tekst van 11 april. Dit is geschied door een opslagpercentage voor A.D.V. in de ratio op te nemen.

2. Hoe moet worden omgegaan met A.D.V.
a. in verband met verworven rechten zittend personeel?
b. bij de overgang van lesuren naar formatieplaatsen?

Antwoord a+b
In de normbetrekking van 38 uur is al arbeidsduurverkorting (ADV) verwerkt. Er geldt ten aanzien van ADV een overgangsrecht voor op 31 juli 1990 zittend personeel. Dit overgangsrecht zal worden opgenomen in het Besluit Sociaal Beleidskader Sectorvorming en Vernieuwing van het Middelbaar Beroepsonderwijs en luidt als volgt. Indien een personeelslid op 1 augustus 1990 verlof zou genieten volgens het bepaalde in hoofdstuk I-V van het RPBO zoals dit luidde op 31 juli 1990, wordt de omvang van dit verlof omgerekend op dezelfde wijze als de berekening van de betrekkingsomvang geschiedt, waarbij van de uitkomst het getal 2 moet worden afgetrokken. Dit houdt verband met het feit dat de betrekkingsomvang op 31 juli 1990 (omgerekend) was gebaseerd op 40 klokuren, terwijl op 1 augustus 1990 de normbetrekking 38 klokuren bedraagt.

3. Hoe wordt de betaling van de vervanging geregeld?
De vervanging van afwezig personeel geschiedt volgens de op 31 juli 1990 geldende voorschriften, en wordt op declaratiebasis vergoed.

4. Kan aan een directielid (geen lid van de C.D.) een lessentaak worden toegekend?
Ieder personeelslid kan slechts in één functie bij een MBO-instelling worden genoemd. Directieleden (die geen lid zijn van de CD) kunnen, als algemeen ondersteunend en beheerspersoneel behorend tot het midden management, bij uitzondering worden belast met lesgevende taken. Daarbij kan gedacht worden aan vervangingslessen maar ook aan een meer structurele lessentaak als specialistische kennis niet bij de aan de school verbonden leraren aanwezig is. Het opdragen van lesgevende taken aan management en beheerspersoneel dient onderwerp te zijn van het instellingsgeorganiseerd overleg.

5. Is uitwisseling van eenheden mogelijk tussen:
a. Onderwijzend personeel en beheerspersoneel? Neen (zie regeling 11 april, zie brochure II).
b. A.O.B.P. en B.O.B.P. Ja (zie regeling 11 april, brochure II).
c. Schoonmaakpersoneel en beheerspersoneel. Ja. Een uitwisseling van eenheden tussen onderwijzend personeel en beheerspersoneel is niet mogelijk. Uitwisseling van eenheden tussen schoonmaakpersoneel en beheerspersoneel is daarentegen wel mogelijk. Datzelfde geldt met betrekking tot de eenheden binnen de sector algemeen en bijzonder ondersteunend en beheerspersoneel.

6. Is de spaarregeling voor het cursusjaar 1990–1991 nog van kracht?

In de publikatie in Uitleg O&W-regelingen nr. 8a Extra van 15 maart 1989 was reeds aangekondigd dat het per 1 augustus 1990 niet langer meer mogelijk is gespaarde eenheden uit eerdere schooljaren in te zetten.

7. Hoe moet de boventalligheid bepaald worden, mede in relatie tot 4 t/m 6?
Boventalligheid vloeit logisch voort uit de toepassing van de oude en de nieuwe wijze van formatieberekening op de leerlingaantallen per 1 augustus 1989. Deze berekeningswijze is opgenomen in brochure II.

8. Hoe is de formule voor de rendementsbekostiging tot stand gekomen?
De formule voor de rendementsbekostiging is tot stand gekomen in overleg met de «werkgroep rendementsbekostiging» waarin leden vanuit OOVO zitting hadden alsmede ambtenaren van O en W. Vervolgens heeft de formule de instemming verkregen van het OOVO en het Georganiseerd Overleg.

9. Waarom geldt er voor k.m.b.o.-leerlingen dat er in een aantal gevallen een dubbele korting wordt toegepast? Eerst in artikel 3.3.2. en daarna in artikel 3.5.2.
Voor kort-m.b.o. leerlingen is volgens de nieuwe M.R. geen dubbele korting meer van toepassing.

10. In bijlage 3 is een tabel opgenomen, waarin de relatie wordt weergegeven tussen het aantal leerlingen en de formtie-eenheden per formatieplaats. Waarom vertoont deze tabel een dalend aantal eenheden per formatieplaats bij een toenemend aantal eenheden? In welke gevallen worden eenheden toegekend aan scholen met minder dan 600 leerlingen?
Het dalend verloop van de tabel houdt verband met de gehanteerde rangenmix (d.w.z. functieschalen). De rangenmix was noodzakelijk in verband met het vervallen van de overgangs-GPL. De tabel loopt vanaf 300 leerlingen. Hierbij gaat het om scholen die op termijn aan de 600-norm zullen gaan voldoen.

11. Bij kortingen op de ratio's en de rendementsbekostiging is het criterium de toelaatbaarheid. Hoe moet dat worden geïnterpreteerd?
In het overleg in de werkgroep rendementsbekostiging is van de zijde van de OOVO-leden aangedrongen op versterking van de positie van lbo-leerlingen bij de toelating tot het mbo. Dit op grond van het huidige rendement van deze categorie leerlingen in termen van de rendementsbekostiging. Dit heeft geleid tot een gunstiger bekostigingsniveau voor leerlingen afkomstig uit het lbo in het eerste leerjaar van de lange opleiding.
Het wel toekennen van een korting voor leerlingen die lang toelaatbaar zijn (m.u.v. lbo-instroom) in de korte opleiding, heeft op grond van de volgende overweging plaatsgevonden. De mogelijkheid bestaat dat scholen bepaalde groepen lang toelaatbare leerlingen eerder naar de korte opleidingen zullen verwijzen, om aldus een hoger bekostigingsniveau te bereiken voor deze leerlingen. Door voor deze leerlingen het bekostigingsniveau in de korte opleiding te verlagen, wordt beoogd dit ongewenste neveneffect tegen te gaan.
Na invoering van SVM zal evaluatie plaatsvinden in hoeverre het veronderstelde effect zich daadwerkelijk heeft voorgedaan. Afhankelijk van de resultaten zal bijstelling van de regeling kunnen plaatsvinden.

12. Bij de berekening van de eenheden voor het A.O.B.P. is gebleken dat er voor de scholen grote tekorten gaan optreden.

Met uitzondering van kleine scholen (onder minimumomvang), kan het niet zo zijn dat scholen voor het AOBP een achteruitgang hebben in beschikbare formatie. Voor deze berekeningen is het echter noodzakelijk dat de vergelijking wordt gemaakt met de ratio's voor 1992–1993. Deze worden begin juni toegezonden in brochure II.

Voor het overgangsjaar is de overgangs-GPL in de formatietoekenning verwerkt. Dit kan leiden tot een iets lagere formatietoekenning voor met name grote scholen. Dit is echter van tijdelijke aard en heeft geen gevolgen voor het zittend personeel (opvang vindt plaats in het SBK gedurende de overgangsperiode).

13. Bij de berekening van de leseenheden voor het kort-m.b.o. ontstaat een tekort van 25%.

Bij de afspraken die zijn gemaakt in het kader van de SVM-operatie, zijn afspraken gemaakt met betrekking tot de ratio's voor de korte opleidingen. Deze leiden tot een achteruitgang ten opzichte van de huidige formatietoekenning. Een deel van deze formatieteruggang is opgenomen als bezuiniging. De rest is terugversleuteld in de ratio's voor lang en kort.

Overigens wil ik u er op wijzen dat de nadelige effecten van deze rekenwijsmethode inmiddels ongedaan zijn gemaakt. De scholen ontvangen hierover bericht in brochure II.

II. LABORATORIUMONDERWIJS

1. Waarom is er voor het K.M.L.O. geen ratio voor het B.O.B.P. vastgesteld?

Er is voor het K.M.L.O. wel degelijk een ratio voor het B.O.B.P. vastgesteld.

2. Voor het K.M.L.O. vindt er een korting plaats volgens: a. artikel 3.5.2., b. artikel 3.3.2.?

a. voor het kort middelbaar laboratoriumonderwijs vindt geen korting plaats volgens het bepaalde in artikel 3.5.2.

b. Dit is in de nieuwe regeling reeds gewijzigd.

3. Blijven de pooleenheden het volgend cursusjaar bestaan?

In het kader van de SVM zijn nog geen beslissingen genomen t.a.v. de pooleenheden bij het laboratoriumonderwijs.

C. De brief van de Stichting Landelijk Overleg kort-m.b.o. De door de SLOK aangedragen problematiek heeft geleid tot de aanpassing van de rendementscorrectiefactoren, zoals eerder in deze brief is verwoord.

D. De brief van de vereniging middelbaar technische scholen (v.m.t.s.) inzake het tweede diploma.

De V.M.T.S. heeft inmiddels bericht gekregen dat het tweede lid van artikel 3.4. van de ministeriële regeling zal worden geschrapt. In het schooljaar 1991–1992 e.v. zal die mogelijkheid echter komen te vervallen.

De Staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen,
J. Wallage